

Abaixar i apujar

Tal com dèiem ahir, incrementant certs verbs, normalment intransitius, com ara baixar i pujar amb el prefix a se n'obtenen uns altres de transitius o pronominals: abaixar (o abaixar-se) i apujar.

De fet, baixar ja és, ahir, un verb intransitiu i transitiu. Podem dir Hem baixat al jardí (intr.) i Hem baixat les cadires al jardí (tr.). Però no és mai pronominal i si s'hi usa, com a verb pronominal, és a causa d'una pertorbació que ahir ja vam assenyalar i que vam dir que calia prevenir. Tampoc no és gaire rellevant l'ús del compost abaixar-se com a verb pronominal, que es limita al cas en què significa «inclinat-se». Doncs, en conclusió, el que és important d'assenyalar és l'ús del verb transitiu abaixar significat «fer descendir a un nivell més baix, a una condició inferior, a un grau inferior d'intensitat», etc. En casos que corresponen a un ús tan corrent com abaixar les veles, abaixar les persianes, abaixar el cap, abaixar els braços, abaixar-se les mànigues (ús reflexiu, no pronominal), abaixar la veu, abaixar el to, abaixar els preus etc., s'observen de tant en tant algunes substitucions indegudes, que cal vetllar, de abaixar per baixar originades per l'escàs paral·lelisme que, tal com indicàvem, aquest fet que comentem té en castellà.

En el segon cas, pujar i apujar, la creació d'aquesta segona forma possiblement a causa de l'existència d'altres verbs com alçar, aixecar, elevar, etc., ha donat un joc molt més reduït. Però cal tenir en compte també algunes frases tan essencials com apujar el sou, apujar els preus, etc., en l'elocució de les quals es manifesta la mateixa pertorbació a què ens hem vingut referint (ús indegut de pujar en lloc de apujar).

ALBERT JANE